

Nachtvlinders in de tuin

Om nachtvlinders in je tuin te zien, kun je een prachtige lichtinstallatie opzetten of je kunt al je tuinstoelen besmeren met stroop. Maar ook zonder deze trucs kun je er de nodige tegenkomen als je op het juiste moment op de juiste plekken zoekt.

Kars Veling

bijna 100 vlinders en wel 17 verschillende soorten. Het ging hier om meer bomen natuurlijk, maar het geeft wel aan wat mogelijk is.

Vlinderstruik

Als je op een warme zomeravond in de diepe schemering je tuin in gaat, neem dan eens een zaklamp mee. Nachtvlinders zijn er volop in de zomer en een aantal van hen kun je prima zien op de bloeiende planten in je tuin. De vlinderstruik is een erg bekende vlindertrekker en overdag zie je er met goed weer dan ook vaak vlinders op drinken. Ook als het donker is blijken de bloemen aantrekkelijk te zijn en lokken ze met hun zoete geur nachtvlinders. De meest algemene is de gamma-uil. Deze trekvlinder komt in het voorjaar ons land binnen en plant zich voort. In de zomer vliegen de nakomelingen van deze binnenkomers. Omdat gamma-uilen eigenlijk dag en nacht actief zijn en heel veel vliegen, hebben ze ook veel brandstof nodig. Daarom zie je ze vaak en veel foerageren. De vlinderstruik blijkt daar zowel overdag als 's nachts de ideale plant voor te zijn. Op vlinderstruik is veel meer te zien dan alleen gamma-uilen. Overdag is het een geliefde plant voor de kolibrievlinder, ook al een trekvlinder en 's avonds kun je er onder andere koperuil (*Diachrysis chrysitis*), goudvenstertje (*Plusia festucae*), huismoeder (*Noctua pronuba*), de verwante volgeling (*Noctua comes*) en nog veel meer nachtvlinders op vinden.

Klimop

Klimop bloeit al vanaf eind september, maar vooral in oktober en november zijn hierop veel insecten te zien. Overdag is klimop een paradijs voor zweefvliegen en dagvlinders, maar ook 's avonds zijn er heel wat dieren op te vinden. Naast slakken, muggen en langpootmuggen zie je er dan ook nachtvlinders op. In de eerste helft van oktober zijn er soorten als agaatvlinder (*Phlogophora meticulosa*), bruine herfstuil (*Agrochola circumscripta*) en puta-uil (*Agrotis puta*) op klimop aan te treffen, maar ook schaarsere soorten als iepengouduil (*Xanthia gilvago*) wordt er wel eens op aangetroffen. Een aantal soorten nachtvlinders vliegt in november en december en ook dan wordt, als hij nog bloeit, klimop gebruikt. Ze zijn vooral actief op niet al te koude nachten. Het mag ook best wat vochtig zijn, zolang het maar niet stort van de regen. De nachtvlinders komen tevoorschijn tegen de tijd dat het redelijk donker wordt en zijn ook rond middernacht nog steeds actief. Voorbeelden zijn de zwartvlekwinteruil (*Conistra rubiginosa*) en de wachtervlinder (*Eupsilia transversa*).

Roesje op rotte appel.

Tekst: Nachtvlindervoedsel

Kars Veling
De Vlinderstichting

Zowel in de zomer als in het najaar en zelfs tot in de winter toe kun je zonder kunstmatige hulpmiddelen nachtvlinders ontdekken in je tuin. Van belang is wel dat ze er wat te zoeken hebben en dus heb je in een tuin met veel planten de grootste kans. De vlinders zijn het gemakkelijkst te vinden op bloeiende planten. In de zomer is de vlinderstruik een heel aantrekkelijke plant, in het najaar kun je op hemelsleutel en ijzerhard zoeken en tot heel laat in het jaar zijn ze op klimop aanwezig. Als er niets (meer) bloeit kun je, wel een beetje kunstmatig, nachtvlinders lokken met rottend fruit. Wat pruimen aan je boomje laten zitten en daar lekker laten rotten kan voor leuke verrassingen zorgen. Zo had Paul Hoekstra op een nacht in oktober in een pruimenboomgaard waar lang niet alles was geoogst,

Kars Velling

Gamma-uil.

Andere nectarplanten

Nachtvlinders maken ook dankbaar gebruik van andere bloeiende planten zoals hanggeranium en liguster. Er zijn planten die zich helemaal hebben gespecialiseerd op nachtvlinders. Zo gaan teunisbloemen pas 's avonds open en de geur van kamperfoelie wordt vooral in de avonduren verspreid om nachtvlinders te lokken die met hun lange roltong onderin de diepe kroonbuis bij de nectar kunnen komen. De meest spectaculaire vlinders die je op kamperfoelie kunt tegenkomen zijn de pijlstaarten. Dit zijn grote vlinders, waarvan sommige, zoals groot avondrood (*Deilephila elpenor*), heel felle kleuren hebben. Het is een prachtig gezicht als je die, snel met hun vleugels slaand en stilhangend voor een bloem, in je zaklamp krijgt. IJzerhard is behalve bij dagvlinders ook in trek bij nachtvlinders.

Zo werden er huismoeders op gevonden en ook windevedermot (*Emmelina monodactyla*) is er regelmatig op aan te treffen. Dit is een micro-nachtvlinder met een bijzondere vleugelvorm. Kijk ook maar op andere planten in je tuin: als ze overdag vlinders aanlokken is er een grote kans dat ze dit ook 's avonds doen met nachtvlinders.

Rottend fruit en meer

Als er geen bloeiende planten (meer) zijn werkt ook rottend fruit. Dat kunnen vruchten zijn die niet zijn geogst, maar ook kun je een schaalje met rottend fruit ergens in je tuin neerzetten.

Niet geogste druiven zijn uitstekende nachtvlinderlokkers. Ze worden steeds geschikter als ze beginnen te beschimmelen en rotten. Er zijn nogal wat soorten die in het najaar overschakelen van nectar op rottend fruit. Zo kun je, naast al genoemde soorten als agaatvlinder, huismoeder, volgeling, bruine herfstuil en iepengouduil ook zwartstipvlinder (*Agrochola lota*) en zelfs een zeldzame bruine essenuil (*Lithophane semibrunnea*) op fruit vinden. De laatste soort die we noemen is het roesje (*Scoliopteryx libatrix*) dat ook regelmatig op fruit te zien is. Hij heeft een prachtige kleur en opvallend zijn de mooie opvallend zwart-witte poten.

Naast de genoemde soorten zijn er vast veel meer die u in de tuin kunt vinden. De waarnemingen kunt u doorgeven via www.telme.nl. Ook als u nachtvlinders op hier nog niet genoemde planten ziet, dan willen we dat graag van u horen.

Kars Velling

Agaatvlinder.

Kars Velling

Huismoeder met roltong in vlinderstruik.

Kars Velling

Huismoeder op vlinderstruik.

Kars Velling

Zwartvlekwinteruil.